

մեղքին արատները և իբր Գառն Աստուծոյ բառնալու աշխարհի մեղքերը, ինչպէս կը գոչէր Ս. Յովհաննէս Մկրտիչ: Քրիստոնէական մտքին մէջ այլևս Յորդանանը «թշուառացած բարձրութիւն» չէր, այլ մաքրութեան, սրբութեան և ազատութեան յաւերժական աւազան մը՝ որուն մէջ զարերու սերունդները պիտի գային սրբուելու համար:

Քրիստոնէայք չէին կրնար մոռնալ մեր Տիրոջ Տնօրինական տեղերը. իրենց հողիին սփոփանքն էին անոնք, և թշուառացած անձեր ոյժ և կազդոյր գտնելու համար կը կորէին անհուն տարածութիւններ՝ հակառակ մեծամեծ արգելքներու և վտանգներու, բազմութեամբ կը յաճախէին Ս. Երկիր, ի գոհացումս իրենց բեկեալ սրտերուն, և արտասուածութեամբ աչքերով կը համբուրէին Ս. Տեղիքը և կը փութային երթալ Յորդանան լսելու այն աստուածային ձայնը որ տակաւին կ'արձագանգէր ըսելով. «Դա է որդի իմ սիրելի, ընդ որ հաճեցայ»: Ջրի մէջ մի կաթիլ այդ ձայնին ոյժը կը կրէր և անոր մէջ սրբուող կամ լուացուողը պիտի ունենար Աստուծոյ որդեգրութիւնը, և իր առաքինական գործերովը պիտի ստանար Բարձրելոյն հաճութիւնը:

Այս հաւատքով կու գային քրիստոնէաներ հաստատուելու Յորդանանի եզերքը, ուր իրենց հաւատքի ցոլքը և ջերմեռանդութեան արդիւնքը կը ցուցադրէին հողւոր ձեռնարկներով: Յորդանանի երկու անապատացեալ եզերքներուն վրայ՝ այն տեղը՝ ուր մեր Տէրը մկրտուեցաւ, քրիստոնէական ջերմեռանդութիւնը մանաւանդ Գ. դարէն սկսեալ շէնցուցած է նախ մենակեացներու բազմութիւ խուցերով, յետոյ հոյակապ վանքերով և եկեղեցիներով: Նոյն իսկ Քրիստոսի մկրտուած տեղւոյն վրայ կառուցուած է փառաւոր եկեղեցի մը: Արդարև սրտառուչ և հիացական են դարերու ընթացքին մէջ այլ և այլ ազգաց այն ուխտաւորական բազմութիւնները որ կը դիմէին զէպի նուիրական գետը լուացուելու կամ մկրտուելու համար:

Մենք այս տողերով պիտի ջանանք գրել նախ այս ուխտաւորութեանց և անոնց սովորութիւններուն պատմականը, ուղեգիրներու վկայութիւններով. յետոյ ակնատեսի մը վկայութեամբ պիտի նկարագրենք գետին հանդիպակաց կողմը Քրիստոսի մկրտուած տեղւոյն վրայ շինուած եկեղեցին, և ապա պատմական ապացոյցներով պիտի ճշդենք Յորդանանու եզերքը